

Bir “Güneş” Hikayesi

Elk. Müh. Avni Gündüz
havni.gunduz@emo.org.tr

Akıl nedir diye sorulunca kolayca (en azından sözlükten bakarak) yanıt verebiliriz. Ancak ortak akıl deyince işler biraz değişiyor. Başkalarına pek faydası olmasa da bize göre(!) yararlı olana kolayca “ortak akıl” diyebiliyoruz.

Ülkemizde yenilenebilir enerji kaynaklarının durumu böyle de özetlenebilir. EMO yayınlarına ve sempozyum etkinliklerine göz atıldığında konunun çok uzun zamandan beri kamuoyu ile paylaşıldığını görebiliriz. Gerekliliği ve Toplumsal yönünü de kestirebiliriz ama yöneticilerimiz uygulamalarını ‘ortak akıl’a dayandırdıklarını söylüyor ancak sonuç hiç de ‘ortak çıkarlarımız’a uygun gözükmemektedir.

Yenilenebilir kaynaklardan güneşin hikayesi de “ortak akıl”dan biraz uzakta seyrediyor. Enerji krizi çıktığından beri fosil kaynaklara olan bağımlılığı nasıl azaltabiliriz diye düşünen bilimsel kafalılar YE teknolojileriyle haşır neşir olmaya başladılar. Sermayedarleri bu işin karlı olduğunu gördü ve yatırım yaptılar. Danimarka neredeyse 3 defa rüzgarda teknoloji değiştirdi. Güneşi olmayan Almanya güneş teknolojisinde öne geçti. Bizim hafızamızda kalan ise hala Sn.Muammer Ermiş hocamızın Bozcaada’da yaptığı çalışmalar ve bir de rahmetli EİEİ’nin yapmaya çalıştığı bazı çabalar..

Avrupa ülkeleri YE kaynaklarına teşvikleri verirken biz bekledik. Kaç yıl geçti ancak tarihimizde muhalefet ve iktidar partilerinin kendi maaşla-

rını artırmak dışında anlaştıkları tek tasarı olan YEK yasası tam çıkacak iken gizli (aslında bilinen) bir el tarafından durduruldu. Bekle bekle 2 yıl geçti. Bir yıl da yönetmelik çıkacak diye beklendi. Yönetmelik çıktı nasıl uygulanacak diye beklenmeye devam edilirken 5 yıl geldi geçiverdi.

“Bürokrasi böyledir, ağır çalışır ve pabucu ters giydirir” diyenler bıyık altından gülmeye devam ettiler. Politikacılarımız, kendileri söylediklerine ne kadar inanır bilinemez ama habire “nurlu gelecekle”den muştular vermeye devam ediyorlar. 300, 500 derken 1000’e (kW) çıkaralım deniliyor lisansız üretim sınırını. Sanki lisanslı kısmı halletmişler de. Bir tane örnek görebilsek..

Geçen süre içinde pek çok kişi parasını ve emeğini proje geliştirmeye verdi. Boşa gitti.

İlk engel, kurulu gücün %1’i kadar bağlantı yapılması kararı ile geldi.

Yarışmalar yaptırıldı. “Bize bağlantı izni verirsiniz biz daha fazla para veririz” diyenler arasında sıralamalar yapıldı. Enlem ve boylamlar, güneşin doğuşu, batışı ve süresi neredeyse saniyesine kadar bilinen dünyamızın bizim bulunduğumuz kısmında “güneşin ölçülmesi” zorunluluğu getirildi. “Güneş nasıl ölçülür?” bilen yok..

Bunu da yaparız, ne yapalım derken bu defa coğrafi alanlar kısıtlandı. Sonra sınırlar kaldırıldı, 6 ay yerinde ölçüm, kalanı meteoroloji istasyonlarından tamamlanmak üzere 1620 kWh/m2-Yıl ölçüm ispat zorunluluğu

kondu.

Ölçüm yapalım ama sonucun ne olacağı(idarenin ne yapacağı) belli olmadığından arazi alamıyoruz diyenlere de “ölçüm yeri kiralanması” kavramı getirildi.

Bu süreçte defalarca panel, seminer ve sempozyumlar yapıldı. Herkes bildiklerini anlatmaya çalıştı. Çalıştı da ne oldu? dersiniz; bugüne kadar gelindi, eller boş ve hala bekliyoruz.

2012 yılı 3. Çeyrekte EPDK herhangi bir yerde duyurmadan, herhangi bir yerde yayınlanmamış bir şekilde sürece girdi ve ölçüm sistemi için yer kiralalamalarına bir takım kısıtlar koydu. Buna ek olarak tüm izinler başbakanlık iznine bağlandı. Hazine arazileri bizzat Maliye Bakanı imzasına bağlandı. Bürokrasiden imzalar nasıl çıkar? Düşen bilir..

Kasım’ın 13’üne kadar (EPDK’nın ve MGM’nin yönetmeliğine göre olası son istasyon kabul tarihi) yer bulunması, köylünün bulunması, ikna edilmesi, koruma için anlaşılması v.s. yer kiralınması, ölçüm teçhizatı, çit çekilmesi, MGM’ye başvuru, sahaya sınırlı sayıda kalan meteoroloji personelinin götürülmesi, onay alınması vs...

Bir de güneşte 500 kW lisanssız konusu var. O ayrı bir hikaye; yapsan şebekeye bağlatamazsın, bağlatmasan fazlalığı satamazsın. Kim izin verir, kim onaylar bilemezsin.

Bu arada biz yine de kendi aramızda forum, sempozyum vb yapmaya çalışalım. Büyüklerimiz nasıl olsa yapılacak işleri daha iyi bilir (!).